

Vertrouw op de Heer en doe het goede

Voorganger: Ds. Jurjen Zeilstra
Regenboogkerk Hilversum

Lezing Oude Testament: Sefanja 2:3 en 3: 9-13
Tweede Schriftlezing: Psalm 37: 1-11
Lezing van het Evangelie: Matteüs 5: 1-12

Bergrede (Laura James)

Inleiding

Wij kunnen zo onder de indruk zijn van het kwaad, dat we ons verlamd voelen. De onderlinge vergelijking kan aan het cynisme een wortel geven in ons hart. Maar dat is niet waartoe Jezus zijn volgelingen oproept. Het goede doen blijft altijd zinvol, ook als niemand het ziet. Vandaag horen wij de zaligsprekingen van Jezus. De komende zondagen tot de Veertigdagen aspecten van de uitwerking in de Bergrede.

Uitleg en verkondiging

Gemeente van Christus, wie wil weten wat nu ten diepste de verkondiging van Jezus van Nazareth was, moet de Bergrede lezen en in het bijzonder de zaligsprekingen. Dat zijn in het Matteüsevangelie de hoofdstukken 5-7 en in het bijzonder hoofdstuk 5, 1-12. In de nieuwe vertaling van het Nederland Bijbelgenootschap uit 2004 wordt daarbij steeds het woord 'gelukkig' gebruikt, zodat het lijkt alsof het om ons persoonlijk welzijn gaat. Maar het bijbelse grondwoord is hier 'makarios', dat is zoveel meer dan gelukkig in de moderne zin van het woord. Het gaat er daarbij niet om of ik 'gelukkig' ben, in de zin van of ik een prettig of aangenaam leven heb. Waar het om gaat is ten diepste of mijn leven tot zijn recht komt in de zin van het zinrijk zijn, niet oppervlakkig gesproken, in de ogen van de mensen, niet in de zin van succesvol of ontsnappen aan falen. Waar het om gaat is de vraag of mijn talenten zo tot ontwikkeling kunnen komen dat de kernwaarden van het leven die wij associëren met God centraal kunnen staan.

En dan kan het waar zijn dat vrijwel niemand het ziet. Het komt nooit in de krant. Je krijgt van de mensen geen lintje. En toch is het onvoorstelbaar waardevol in de ogen van God. Dat is het enige wat telt. Soms zeg ik wel eens, bij wijze van grap, tegen een van mijn kinderen, die klaagt dat hij of zij zijn of haar best heeft gedaan wat door niemand wordt gewaardeerd, 'God zal het je lonen.' Het is een relativerende opmerking, maar eigenlijk meen ik het nog ook. En het staat in de bijbel, in de Bergrede. Jezus zegt:

Zo blijft je aalmoes in het verborgene,
en jullie Vader, die in het verborgene ziet,
zal je ervoor belonen.¹

Weet u, de meeste protestanten vinden het niet fijn om over het geloof te denken in termen van goede daden en beloningen, al helemaal niet wanneer die beloningen nog eens een keer postuum worden uitgereikt. Dat type denken ligt de meesten van ons niet. Wij hebben het geleerd om intrinsiek te denken. In de daad zelf ligt immers de beloning, ook als niemand het ziet. En ik moet

---

¹ Matteüs 6:4

toegeven, misschien is het ook echt wel beter om zo, ik bedoel op die manier, om te gaan met de waardebeoordeling van je inzet en je daden. Het leven is maar kort en om met Prediker te spreken: Beter een levende hond, dan een dode leeuw. Wie nog in leven zijn, weten tenminste dat ze moeten sterven, maar de doden weten niets. Er is niets meer dat hun loont, want ze zijn vergeten.² Maar als we dat doen, laten we het dan ook radicaal doen en ons welbevinden over onze handelingen niet laten afhangen van de toevallige lof of van de incidentele kritiek van de mensen. Begrijpt u me goed, ik ben er niet tegen om goed op te letten wat het goede is om te doen in een bepaalde situatie. Natuurlijk is het belangrijk om dan ook echt te luisteren, onbevooroordeeld en met aandacht voor wat er door anderen wordt bedoeld. En natuurlijk doe je niet altijd alles goed en is het belangrijk kritiek te kunnen verwerken, te leren onderweg en te taxeren waarmee je anderen echt kunt helpen. Het is nodig dat wij onderscheid leren maken tussen hoofd- en bijzaken. Maar je bent in het Koninkrijk van God nooit bezig met een populariteitsrace, de kerk is geen exponent van de laatste mode en wie alleen naar de toekomst kijkt, zaagt, figuurlijk gesproken, van de boom de tak af waarop hij zelf zit.

Kortom de zaligsprekingen van Jezus zijn wereldvreemd en wij doen er goed aan ze niet kunstmatig te gaan harmoniseren met de eisen van onze tijd. De zaligsprekingen van Jezus zijn wel gezien als de 'oorkonde' of een 'grondwet' voor de vroege kerk.³ Dat mag best, als wij maar beseffen dat Jezus de kerk niet heeft gesticht. Wat Jezus deed was het Koninkrijk van God verkondigen. Dat is waar het hier om gaat. De kerk is daartoe later een middel geworden, niet meer en niet minder. De kerk is dus alleen in zoverre interessant en waardevol, als zij dat hogere doel, de verkondiging van het Godsrijk dient. Hoe dat moet en wat in dat opzicht mogelijk is, dat is een groot geheim. En om dat iedere keer opnieuw te ontdekken hebben wij elkaar nodig. Ziedaar de bestaansreden van onze kerk. Samen, zo mogen wij geloven, zijn wij ontvankelijk voor de Geest van God, de Trooster, de Raadsman, de Vredevorst.

Ondertussen hebben wij vrede te stichten waar mogelijk. De rechtvaardigheid hebben wij te voeden, zij die honger naar recht te laven, de treurende waar mogelijk te troosten. In de Geest van zachtmoedigheid mogen wij barmhartigheid betrachten. Wij hebben de opdracht jong en oud te stimuleren tot zuiverheid. Jezus zelf spreekt hen die hem daarin volgen willen 'zalig', 'beatus'. In de wereld kan dat eenvoudigweg welvarend betekenen. Maar als gelovige leef je nooit zomaar met een 'prosperity gospel' op zak. En de bijbel is geen padvinders handboek voor een comfortabel en 'gelukkig' leventje. We blijven allemaal kwetsbare en nederige mensen. Niemand van ons wordt door zijn geloof een supermens. En weet u, ook al is er geen mens die het ziet. Wat je goed doet, staat. Het staat als een huis, omdat het goed is. Zo kan Godsvertrouwen functioneren als het hart van de integriteit van je bestaan. Daarvoor heb jij geen externe goedkeuring nodig. Er is een prachtig spreekwoord, waarvan ik helaas de herkomst niet ken (mogelijk ontstaan in het middeleeuwse kloosterleven), maar dat ik u niet wil onthouden:

Onttrokken aan de ogen van het koor der profanen,
leven de lelies hun zinrijk bestaan.

---

² Prediker 9: 4-5

³ Drewermann, E., *De Bergrede. Beelden van vervulling. Toelichting op Mattheüs 5, 6 en 7*, Zoetermeer 1992, 10.

Het is een woord als een mantra. De moeite waard om telkens opnieuw te overdenken. Net als dat woord uit de psalmen dat we hebben gehoord en dat je eigenlijk iedere ochtend tegen jezelf zou kunnen zeggen:

Vertrouw op de Heer en doe het goede.⁴

Weet u, wij kunnen zo onder de indruk zijn van het kwaad, dat we ons verlamd voelen. Sommigen komen overal mee weg. En dan loop jij in deze vreemde wereld maar wat te klunzen in de ogen van de mensen, met je bijbeltje en met je krimpende kerkje. De onderlinge vergelijking kan zelfs aan vertwijfeling een wortel geven in ons hart. Maakt het allemaal nog uit? Maar cynisme is niet waartoe Jezus zijn volgelingen oproept. Het goede doen blijft altijd zinvol, ook als niemand het ziet.

Amen.

Wegzending en zegen

Als jullie vanhier gaan besef het. Onze Heer Jezus Christus heeft ons een grote schat toevertrouwd. Hij heeft kwetsbare mensen gelukkig geprezen, dat is zalig voor God. Geen van onze inspanningen voor het Koninkrijk van God is ooit tevergeefs, want in de bijdrage zelf ontplooiën wij onze gaven en stellen deze ten dienst van Gods heil voor mensen. Kortom Gods menselijkheid mag zichtbaar worden, ook in onze daden.

De genade van onze Heer Jezus Christus,
De liefde van God
De gemeenschap van de Heilige Geest is met jullie allen.

---

⁴ Psalm 37: 3a.